

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: Jsou výzvy, kterým čelí konzervatismus v éře stále silnějšího progresivismu, zvládnutelné?

Viktor Orbán: Dvanáct konzervativních bodů

Václav Klaus: Cesta na konferenci konzervativců do Budapešti

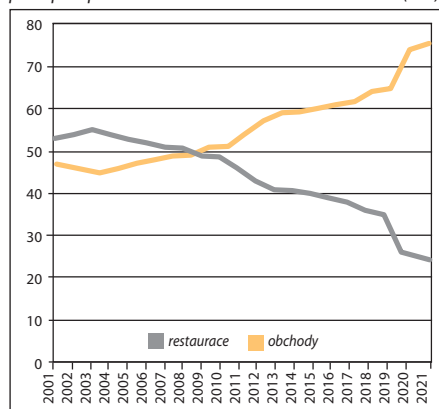
Filip Šebesta: Automatismus mandatorních výdajů v čase dvouciferné inflace

Petr Macinka: Nastal čas ukončit silácké řeči o válce

KVĚTNOVÝ GRAF IVK

Úpadek hospodské kultury v Čechách

podíl piva prodaného v restauracích a v obchodech (v %)

Zdroj: Český svaz pivovarů a sladoven, z. s.

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 31. 5. 2022

Jsou výzvy, kterým čelí konzervatismus v éře stále silnějšího progresivismu, zvládnutelné?*

Václav Klaus

Je úžasné, že se my, obhájci, zastánci a hlasatelé konzervatismu, můžeme setkat v krásné Budapešti a že se můžeme setkat bez roušek, tváří in tvář, nikoli prostřednictvím Zoomu, Skypu nebo jiných takových platforem, jak tomu bývalo v posledních dvou covidových letech.

Do Budapešti jsme přijeli ve složitém historickém okamžiku, kdy nedaleko odtud probíhá ošklivá válka. Tato válka způsobuje nejenom smrt tisíců lidí, ale mění i základní aspekty mezinárodního uspořádání po druhé světové válce a s tím atmosféru na celém světě. Je to bezpochyby tragická, neospravedlnitelná a neomluvitelná válka, válka s desetitisíci přímých a statisíci nepřímých obětí, válka, která přinesla obrovské, téměř nevyčíslitelné materiální škody. Vzniklou nedůvěrou mezi národy bude obtížné odstranit.

Tato válka způsobuje nejenom smrt tisíců lidí, ale mění i základní aspekty mezinárodního uspořádání po druhé světové válce a s tím atmosféru na celém světě.

Bude mít obrovské a nesnadno zvrátitelné důsledky nejen pro země, které bojují, pro nás sousedy (nebo téměř sousedy), ale i pro celé světové společenství. Naruší mnoho aspektů způsobu, stylu a lehkosti života, které jsme – zde, ve střední Evropě – po pádu komunismu považovali za samozřejmé. Nejsme psychicky připraveni o ně přijít.

Neměli bychom zapomenout poděkovat organizátorům tohoto setkání – *Maďarské-*

* Projev na konferenci Konzervativní politické akce v Maďarsku (CPAC Hungary), Budapešť, 19. května 2022. Z anglického originálu přeložil Filip Šebesta.

mu centru pro základní práva a Nadaci americké konzervativní unie – za to, že umožnili toto setkání skutečných vyznavačů konzervatismu a konzervativních myšlenek, za to, že se zde sešli lidé, pro které je svoboda nejvyšší prioritou, lidé, kteří – navzdory svému pevnému přesvědčení – respektují pluralitu názorů a politických postojů, lidé, kteří jsou rozhodnými odpůrci probíhající progresivistické kontrarevoluce.

Dát dohromady toto setkání rozhodně nebylo snadné, a to nejen z organizačních a finančních důvodů. Na mnoha místech „nové“, názorovou pestrost nemilující, politickou korektnost a uniformitu prosazující

EDITORIAL

V ikonické moderní budově Bálna ve tvaru verby na nábřeží Dunaje v centru Budapešti se ve druhé polovině května konala konference Americké konzervativní unie. Maďarsko se tak stalo první evropskou zemí, která tuto vlivnou akci, jež v minulosti nejednou „tvořila“ prezidentské kandidáty republikánské strany, hostila. Konference se konala přibližně měsíc poté, co Viktor Orbán drtivě zvítězil v maďarských parlamentních volbách počtvrté v řadě. Připomeňme, že část české politické scény vítězství Orbánovy strany Fidesz nenesla úplně lehce. Že si americká pravice vybrala mezi všemi evropskými zeměmi právě Maďarsko, proto asi není pro čtenáře *Newsletteru* velkým překvapením.

Jediným řečníkem z České republiky byl na této americko-maďarské konferenci bývalý prezident Václav Klaus, i proto se za touto konferencí ohlížíme podstatnou částí květnového vydání. Na prvních stranách si můžete přečíst překlad vystoupení Václava Klause. Přetiskujeme rovněž překlad úvodního projevu maďarského premiéra Orbána, jemuž se dostalo pozornosti některých českých médií. Konferenční téma pak uzavírá „reportáž“ v podobě tradičních „zápisů

(Pokračování ze strany 1)

z cest“ Václava Klause. V závěru tohoto vydání naleznete komentář o naší dnešní inflaci, důchodech, nových členech bankovní rady nebo o tom, kdo je Maláčovou této vlády.

Ti z vás, kdo občas sledují webové stránky IVK si možná všimli, že tam přibyla nová kategorie – *Glosy*. Naší ambicí je jejich prostřednictvím krátce a stručně komentovat, co nás „zvedá ze židle“, a zároveň by se do našich běžných komentářů a textů nevešlo. Věříme, že si najdou své čtenáře.

Filip Šebesta

Evropy by podobná akce možná nebyla. Ještě jednou velké díky.

Probíhající válka na území Ukrajiny znovu dokazuje, že všechny války vedou k potlačování svobody, k omezování demokracie, k explozi lží a propagandy, k rostoucí kontrole a regulaci všech druhů lidských činností, k rozsáhlému blokování fungování trhů, k nástupu etatismu a státního intervencionismu. Přesně toho jsme v těchto dnech svědky, a to nejen v zemích, kde probíhají boje. Konzervativci by měli stát v čele těch, kteří se tomu brání.

Maďarské vítězství bylo tolik potřebnou změnou trendu. Vaše země ukázala, že vítězství konzervativního politika a konzervativní politiky je možné.

Vážení maďarští přátelé, v kontrastu se záplavou převážně negativních zpráv posledních let přišla z vaší země zhruba před šesti týdny jedna mimořádně pozitivní. Mám na mysli výsledky maďarských parlamentních voleb. V poslední době ve většině zemí západního světa lidé s našimi názory a postoji zažívali volební porážky. Maďarské vítězství bylo tolik potřebnou změnou tohoto trendu. Vaše země ukázala, že vítězství konzervativního politika a konzervativní politiky je možné. Je to inspirace pro nás všechny.

První *Konference konzervativní politické akce*, která se koná v Evropě, by měla být věnována diskusi, obhajobě a prosazování konzervativních hodnot a principů. Pojem „konzervativní“ je pro nás naprosto zásadní.

Brzy po pádu komunismu, před již více než třiceti lety, se mi podařilo založit v tehdejší Československu, nyní České republice, politickou stranu založenou na myšlenkách, které si – podle mého názoru – slouží označení konzervativní.

Jako nováčci ve svobodném západním světě jsme si netroufali nazvat naši stranu „konzervativní“ ze dvou důvodů. Za prvé kvůli naší obrovské úctě k Margaret That-

cherové a britské Konzervativní straně a za druhé proto, že výraz „konzervativní“ byl v zemích střední a východní Evropy vyhrazen bývalým komunistickým aparátčikům, kteří stále ještě snili o možnosti „zakonzervovat“ komunismus. Moje strana na počátku vyhrála dvakrát svobodné parlamentní volby a sehrála rozhodující roli při nahrazení autoritářského režimu demokratickým.

Byli jsme fascinováni rychlým úspěchem radikálních změn v hlavních aspektech našeho politického a ekonomického systému, ale nečekali jsme jejich stejně rychlou erozi, které jsme svědky nyní.

Brali jsme to jako důkaz, že vítězství svobody a demokracie je možné. Byli jsme fascinováni rychlým úspěchem radikálních změn v hlavních aspektech našeho politického a ekonomického systému, ale nečekali jsme jejich stejně rychlou erozi, které jsme svědky nyní. Současný, víceméně socialistický postdemokratický svět spojený s agresivně neskromným a téměř anarchickým „woke“ progresivismem, s arogantní „cancel culture“ a téměř nepředstavitelnými excesy genderové revoluce je pravým opakem světa, který jsme chtěli vybudovat.

Stále více mě frustruje to, že v dnešním světě jsou naše myšlenky viditelné na ústupu. Neměli bychom mít falešná a naivní očekávání. Měli bychom vědět, že tento ústup bude těžké zastavit.

Jak se to stalo? Bylo to proto, že naše staré, dobře definované a široce přijímané konzervativní ideje zastaraly, staly se nevhodnými, možná nepoužitelnými v současném „brave new world“, který stále čeká na své nově zrozené Huxleye a Orwelly? Musíme tedy tyto myšlenky obnovit, modernizovat, přeformulovat? Nebo se k nim musíme „pouze“ vrátit?

Naše konzervativní myšlenky dlouho nebyly dostatečně silně hlásány a prosazovány – přinejmenším od šedesátých let.

Moje odpověď na tuto otázku je jednoduchá a neambiciózní: domnívám se, že se k nim stačí vrátit. Dosáhnout toho by však bylo revolučním činem – nejen kvůli nesporné síle našich odpůrců a nepřátel, jak se často tvrdí.

Vidím na naší straně mnoho problémů a nedůsledností. Naše konzervativní myšlenky dlouho nebyly dostatečně silně hlásány a prosazovány – přinejmenším od šedesátých let, od barikád v Paříži v roce 1968 a od vzniku organizace *Studenti za demokratickou společnost* v Americe. Bylo

to umocněno zjevnou pasivitou konzervativních myslitelů po pádu komunismu, kdy západní svět naivně přijal Fukuyamovu tezi o „konci dějin“ a nabyt neoprávněného sebevědomí, že ideje přežívají, fungují a vítězí, aniž by byly neustále obhajovány a propagovány.

Naše prohry vidím jak v oblasti idejí, tak v radikálně změněném institucionálním uspořádání západního světa, zejména v Evropě. Co se týče ideologie, vidím hlavní změny k horšímu v následujících oblastech:

– ve vítězství human-rightismu nad konzervativně chápanými občanskými právy a nad tradičně definovaným principem občanství;

– ve ztrátě svobody spojené s tím, že se progresivistické liberální demokracii podařilo nahradit svobodu právy. Ideologie pozitivních práv dosáhla statutu občanského náboženství;

Západní společnost se začala vzdalovat svým kulturním a historickým kořenům a dlouholeté tradici umírněnosti a slušnosti.

– ve vítězství NGOismu, ve vítězství nevolených nátlakových skupin a partikulárních zájmů nad pluralitní parlamentní demokracií;

– ve vítězství agresivního environmentalismu nad elementární racionalitou a zdravým rozumem, nad moudrostí běžných občanů, nad konzervativním ekonomickým způsobem myšlení;

Je nutné bránit velmi křehký Západ před jeho vnitřními intelektuálními nepřáteli. Nejen v Maďarsku musíme bojovat proti rostoucí roli exponentů Homo Sorosensus a proti vzestupu kosmopolitních elit.

– v důsledcích toho, že ti, kdo věří v národní stát, víceméně kapitulovali ve střetu s mezinárodními organizacemi (v Evropě s EU);

– v narušení kontinuity. Západní společnost se začala vzdalovat svým kulturním a historickým kořenům a dlouholeté tradici umírněnosti a slušnosti;

– v popírání existence lidské přirozenosti. Exponentům sexuální revoluce se podařilo přeměnit muže a ženu, biologický hardware lidské společnosti, v kulturní a sociální software;

– a konečně v nové morálce a vzorcích chování, které nahradily konzervativní tradice a hodnoty.

Má to i svou institucionální stránku. Všechny tyto změny byly umožněny popřením dominantní role národních států ve struk-

turování lidské společnosti a rostoucí úlohou mezinárodních organizací a institucí. Směrování ke globálnímu a subglobálnímu, tedy evropskému vládnutí vedlo k potlačení jediného účinného garanta demokracie, národního státu.

Suverénní národní státy přestaly být základem politickou jednotkou mezinárodních záležitostí. Dosavadní model evropského integračního procesu, v němž se integrace změnila v unifikaci a celoevropskou centralizaci rozhodování a v němž se liberalizace změnila v harmonizaci, standardizaci a uniformitu, se stal hlavním prostředkem ztráty konzervativního způsobu myšlení v naší části světa.

Dlouho jsme byli v defenzivě. Je třeba zahájit sebevědomou ofenzivu založenou na

presvědčení, že na „idejích záleží“ a že konzervativní ideje jsou jejich základní a nezastupitelnou součástí. Je nutné bránit velmi křehký Západ před jeho vnitřními intelekt-

Směrování ke globálnímu a subglobálnímu, tedy evropskému vládnutí vedlo k potlačení jediného účinného garanta demokracie, národního státu.

tuálními nepřáteli. Nejen v Maďarsku musíme bojovat proti rostoucí roli exponentů Homo Sorosensus a proti vzestupu kosmopolitních elit.

Neměli bychom dopustit, aby progresivisté i nadále ovládali politiku, média a vzdě-

lávací systém. James Burnham kdysi řekl, že „civilizace umírají pouze sebevraždou“. Obávám se, že nás naše nedostatečná aktivita k takovému konci může přivést. Jak jsem již řekl, pád komunismu a konec studené války podkopaly předchozí pozornost a bdělost.

Tato chyba by se neměla opakovat. Konzervatismus nikdy nevyžadoval apriorní odmítání zásadních změn, ani radikální diskontinuitu s minulostí. Nejsem jistě jediný, kdo má pocit, že jsme k takovému okamžiku dospěli. Musíme začít aktivněji hájit a prosazovat myšlenky, které jsme zdědili po našich předchůdcích. Jsem přesvědčen, že naše konference bude jedním z významných příspěvků k urychlení tohoto procesu. ■

Dvanáct bodů Viktora Orbána

Projev maďarského premiéra na zahájení konference CPAC Maďarsko*

Viktor Orbán

Dámy a pánové, vážení američtí přátelé a konzervativci z celého světa, všechny vás vítám. A zvláště vítám svého přítele Václava Klause. Není žádným překvapením, že v jeho úctyhodných letech je intelektuálně nejodvážnějším mužem v Evropě; co je však pro nás všechny překvapením, je to, že je stále tím nejmladším a nejsvěžejším z nás. Milý pane Klausu, děkuji Vám, že jste přijel a že jste tady s námi.

Zvláště vítám svého přítele Václava Klause. Není žádným překvapením, že v jeho úctyhodných letech je intelektuálně nejodvážnějším mužem v Evropě.

Vím, že byste si zasloužili lepší projev, ale všichni víme, že ráno se uplavat ani zaběhnout světový rekord nedá. Mějte to, až budete poslouchat mé myšlenky, prosím, na paměti. V každém případě je skvělé, že jste tady. Načasování dnešní akce je šťastnou náhodou: před měsícem jsme zaznamenali naše čtvrté volební vítězství v řadě a před čtyřmi dny jsem sestavil svou pátou konzervativní, křesťanskou vládu; a teď jsem zde s vámi. Mít možnost hovořit mezi přáteli je vždy dobré a obzvláště tehdy, když máte svá slova čím podpořit; a my Maďaři máme právem pocit, že máme něco, čím svá slova podpořit můžeme.

* Projev byl přednesen dne 19. května 2022 při zahájení konzervativní konference CPAC v Budapešti v maďarštině. Z oficiální anglické verze přeložil Filip Sebesta.

Přátelé, ušli jsme dlouhou cestu. V osmdesátých letech jsme četli o tom, co se děje ve Spojených státech ze samizdatů šířených v bývalém východním bloku ilegálně; a teď jsme tady, Maďarsko hostí nejvýznamnější politické setkání Republikánské strany, „the Grand Old Party“. Dobře si vzpomínám, jak jsme vám tehdy záviděli: záviděli jsme vám kulturu demokratické diskuse; svobodu, s jakou jste v Americe vedli veřejné záležitosti; záviděli jsme vašemu prezidentu Reaganovi jeho charisma, jeho zápal, jeho vtip a jeho politiku – a samozřejmě jsme mu fandili. My měli v té době jen komunistické funkcionáře v šedých oblecích a jejich politický „newspeak“, dusnou atmosféru a beznaděj.

Vážení američtí přátelé, pokud jste viděli seriál „Černobyl“, možná tušíte, o čem mluvím. Prožili jsme si v tom dlouhých čtyřicet let. A dnes hostíme tuto velkou událost, za kterou bych rád poděkoval organizátorům

Záviděli jsme vašemu prezidentu Reaganovi jeho charisma, jeho zápal, jeho vtip a jeho politiku – a samozřejmě jsme mu fandili. My měli v té době jen komunistické funkcionáře v šedých oblecích a jejich politický „newspeak“, dusnou atmosféru a beznaděj.

– ale především vám všem, kteří jste nás poctili svou přítomností. Jménem každého Maďara děkuji našim americkým přátelům i přátelům z jiných zemí, že nás poctili a přijeli sem k nám do Budapešti.

Jak mohu já osobně přispět k dnešnímu setkání? Možná tím, že vám povím, jak jsme zvítězili: jak jsme nejprve porazili komunistický režim, pak jak jsme porazili liberály

a naposledy, jak jsme porazili mezinárodní liberální levici, když ve volbách spojila proti Maďarsku své síly. Řeknu vám, jak jsme je porazili poprvé, podruhé, potřetí, počtvrté a popáté – a jak je porazíme znovu. Jak skandují příznivci Fradí [fotbalového klubu Ferencváros]: „Víc, víc, víc, ještě víc

Naučili jsme se od generála Pattona, že bitva vyzdvihuje to, co je nejlepší, a odstraňuje to, co je nízké. To platí i na politickém bojišti.

gólů je třeba dát!“ Budu vám vyprávět, jak se zapáleným vysokoškolským studentům podařilo rozložit diktaturu, jak se jim poté podařilo zlomit názorovou hegemonii, již se těšili navráťivši se komunisté a liberálové, a jak se jim podařilo ukončit nadvládu pokrokářů ve veřejném životě. Povím vám, jak se Maďarsko stalo baštou konzervativních a křesťanských hodnot v Evropě. Namísto dlouhého projevu by se to všechno samozřejmě dalo říct stručně a jednoduše. Naučili jsme se od generála Pattona, že bitva vyzdvihuje to, co je nejlepší, a odstraňuje to, co je nízké. To platí i na politickém bojišti. Tam totiž, vážení přátelé, zůstávají stát jen ti nejlepší – zásadní podmínkou vítězství zkrátka je, že se musíme stát těmi nejlepšími. Můžete zvítězit, jen pokud jste nejlepší.

Dámy a pánové, začněme konstatováním, že vy, politici, kteří milujete svou zemi, stojíte před problémem, který jsme my Maďaři již úspěšně vyřešili. Tímto problémem – pokud se nemýlím, jak v Americe, tak v západní Evropě – je ovládnutí veřejného života progresivními liberály. Problém spočívá v tom, že zastávají nejdůležitější pozice v nejdůležitějších institucích, že zaujmají dominantní postavení v médiích a že produkují všechna politicky indoktrinující díla,

a to jak vysoké, tak i masové kultury. Oni – progresivní levice – nám říkají, co je pravda, a co ne, co je správné, a co ne. A naším údělem jako konzervativců je cítit se ve veřejném životě našich národů jako Sting v New Yorku: jako „legální cizinec“. (Motiv z písne Englishman In New York britského hudebníka Stinga, pozn. překladatele.)

Vázení američtí přátelé, taková byla i situace v Maďarsku. Před třiceti lety zde byla také u moci levice – dokonce zde byla komunistická diktatura. Celá státní mašinérie pracovala na upevnění moci komunistů. Ačkoli to může znít podivně, my všichni – i já – jsme vyrůstali v „probuzeném – woke – světě“. Jen s tím rozdílem, že tehdy se kritické rasové teorii říkalo „vědecký komunismus“ a na univerzitách se vyučovala stejně jako dnes u vás „woke“. Jednotvárná socialistická diktatura: v tom jsme všichni vyrůstali. Politická korektnost, orwellovský newspeak, státní kontrola veřejného prostoru, vyvlastňování soukromého majetku a stigmatizace pravice.

Ačkoli to může znít podivně, my všichni – i já – jsme vyrůstali v „probuzeném – woke – světě“. Jen s tím rozdílem, že tehdy se kritické rasové teorii říkalo „vědecký komunismus“ a na univerzitách se vyučovala stejně jako dnes u vás „woke“.

Vázení američtí přátelé a návštěvníci ze zahraničí, za komunismu byl vtíp o tom, zda je možné v komunismu žertovat. Ten vtíp spočíval v tom, že v Sovětském svazu se pořádala soutěž politických vtípů s následujícími podmínkami: soutěžící, který se umístí na třetím místě, vyhraje all inclusive zájezd na Sibiř na dva týdny, druhý v pořadí na rok a vítěz na celý život.

Američtí přátelé, pokud tuto anekdotu vnímáte v souvislosti s vaší vlastní situací jako stále relevantnější, nastal čas začít jednat. V každém případě, koncem osmdesátých let jsme se rozhodli, že už toho bylo dost a povstali jsme. Chtěli jsme znovu získat naši zemi a naši svobodu; chtěli jsme znovu získat svobodnou zemi. Komunisté to nenechali bez odezvy: policejní útoky, zákazy, odposlechy, infiltrace státních agentů, výhrůžky a vydírání. Ale vytrvali jsme a zvítězili. Sověti šli pryč, komunisté skončili. Mysleli jsme si, že jsme konečně dosáhli, co jsme chtěli, ale mylili jsme se: za diktatury uzavřeli liberálové a konzervativci protikomunistický pakt, ale při první příležitosti se liberálové a komunisté postavili na jednu stranu. Ukázalo se, že ve skutečnosti to byli přirození spojenci. Pokud se nemýlím, tento druh hříšné smlouvy se objevil i ve Spojených státech.

Suma sumárum, veřejný život po prvních maďarských volbách po pádu komunismu ovládli postkomunisté, liberálové a pokrokáři a maďarská pravice byla na dně. Když můj přítel Donald Trump v roce 2016 vyhrál americké prezidentské volby, jeden z jeho hlavních slibů hovořil o nutnosti „vysušit bažinu“. Prezident Trump má nesporné zásluhy, ale přesto nebyl v roce 2020 znovuzvolen. Dopadl jako naše první konzervativní, křesťanská vláda v roce 2002: vládli jsme vynikajícím způsobem – po tolika letech si snad mohou dovolit tolik neskromnosti –, ale stáhla nás ke dnu bažina maďarské levice. Mezi lety 2002 a 2010, jsme pak viděli, co se za takových okolností obvykle stává: socialisté utratili peníze lidí. Maďarsko se zadlužilo, ekonomika upadla do recese, inflace se vymkla kontrole, nezaměstnanost vzrostla a lidé nebyli schopni platit své účty. Vypuklo pouliční násilí a na pochod se vydaly polovojenské skupiny. Je to sice už dávno, ale nezapomínejme: řetězce etnický motivovaných vražd pobouřily veřejné mínění. Levice snížila výdaje na policii natolik, že nebyla schopna udržet ani zdání pořádku, přičemž zákon chránil spíše pachatele než oběti.

Vázení američtí přátelé, myslím, že jste se s podobnými věcmi již setkali. Písmo říká následující: „každý strom se pozná po svém ovoci“. Nuže, ovoce pokrokářské vlády mluví samo za sebe: ekonomická zkáza a pouliční násilí. Kdykoli, když se k moci dostane levicová vláda, příběh téměř vždy končí stejně. V roce 2002 jsme ale s „jednotkami“, které nám zbyly po volební porážce, zorganizovali lidové hnutí a intelektuální odpor. Nepřijali jsme defenzivní postoj a nesmířili jsme se s menšinovým postavením; hráli jsme na vítězství a vyhlásili „Reconquistu“.

Ovoce pokrokářské vlády mluví samo za sebe: ekonomická zkáza a pouliční násilí. Kdykoli, když se k moci dostane levicová vláda, příběh téměř vždy končí stejně.

Plán uspěl a v roce 2010 jsme se vrátili. Pracovali jsme osm let: krok za krokem, cihlu po cihle jsme bojovali a budovali. Recept je hotový. Maďarsko je laboratoř, v níž jsme testovali protilátku proti nadvládě pokrokářů. Pověsili jsme laboratorní pláště na hřebík, letos na jaře dostalo Maďarsko čtvrtou dávku a já mohu oznámit následující: pacient byl zcela vyléčen. Lék je přístupný všem, je bezplatný a skládá se z dvanácti bodů – o které se s vámi nyní podělím. Pro naše zahraniční přátele: dvanáctka je šťastné číslo maďarských bojovníků za svobodu.

Prvním bodem maďarského receptu je hra podle našich vlastních pravidel. Jediný způsob, jak zvítězit, je odmítnout přijmout řešení a cesty, které nabízejí jiní. Jak řekl Churchill, mít nepřátele je jasným zname-

ním, že děláte něco správně. Proto by nás nemělo odradit, když nás někdo očerňuje, když nás označují za ubohé [„deplorables“] nebo když s námi v zahraničí jedná jako s potížisty. Ve skutečnosti by bylo naopak podezřelé, kdyby se nic z toho nedělo. Pamatujte, prosím, že ti, kdo hrají podle pravidel svých protivníků, jistě prohrají.

Jediný způsob, jak zvítězit, je odmítnout přijmout řešení a cesty, které nabízejí jiní.

Druhý bod: národní konzervatismus v domácím politice. Věc národa není záležitostí ideologie, dokonce ani tradice. Důvod proč je zapotřebí podporovat církve a rodiny je ten, že jsou stavebními kameny národa. To také znamená, že je třeba zůstat na straně voličů. Rozhodli jsme se zastavit migraci a postavit zeď na naší jižní hranici, protože Maďaři řekli, že nelegální přistěhovalce nechťj. Řekli: „Viktore, postav tu zeď!“ O tři měsíce později byla hraniční bariéra postavena. Tajemství spočívá v tom, že se věci nemají příliš promýšlet: maďarský plot je jednoduchá řetězová konstrukce s detektory pohybu, strážními věžemi a kamerami; ale to ve chvíli, kdy lidé chtějí svou zemi chránit, úplně stačí. Achillovou patou pokrokářů je právě to, že chtějí společnosti vnutit své sny. Pro nás je však toto nebezpečí zároveň i příležitostí, protože pokud jde o důležité otázky, lidé ve skutečnosti nemají pro levicové blouznění pochopení. Je třeba nalézt témata, v nichž je levice zcela mimo realitu, a upozornit na ně – ovšem tak, aby jim rozuměli nejen intelektuálové.

Třetí bod: národní zájem v zahraniční politice. Pokrokáři si vždy myslí, že zahraniční politika je soubojem ideologií: soubojem dobra a zla, v němž se jednou provždy rozhodne o běhu dějin. Za posledních sto let však proběhly nejméně čtyři takové „poslední velké bitvy“. Na tomto konceptu je tedy něco špatně. Naši odpovědi by měla být jasná a jednoduchá antiteze pokrokářům: národ na prvním místě! Maďarsko na prvním místě! Amerika na prvním místě! Potřebujeme zahraniční politiku založenou na našich zájmech. Není to vždy snadné, protože svět zahraniční politiky je často komplikovaný. Vezměme si válku v naší sousední zemi. Rusko je agresorem a Ukrajina obětí. Odsuzujeme agresora a pomáháme oběti agrese. Zároveň však víme, že Ukrajina nebrání Maďarsko. To je samozřejmě nesmyslná představa! Maďarsko může být bráněno NATO a maďarskými obrannými silami. V poměru k počtu obyvatel jsme přijali největší počet uprchlíků, Maďaři jsou rádi, když mohou pomoci. Ochotně pomáhají, ale nechťj platit cenu války, protože to není jejich válka a nebudou z ní mít žádný prospěch. Dobře vědí, že válku provázejí sankce, bezuzdná inflace a hospodářská stagnace; vědí, že

válka lidí vždy ožebračuje. Nesmíme podlehnout hlasům sirén, jakkoli mohou znít lákavě. Naším cílem je obnovit mír, nikoli pokračovat ve válce, protože to je to, co je v našem národním zájmu. Maďarsko na prvním místě!

Čtvrtý bod, vážení přátelé: musíme mít vlastní média. Na šílené nápady progresivní levice můžeme ukázat jen tehdy, budeme-li mít média, která nám v tom pomohou. Levicové názory se jeví jako většinové pouze tehdy, když je média pomáhají zesilovat. Jádrem problému je to, že moderní západní média se přizpůsobují názorům levice. Reportéry na univerzitách učili lidé s progresivními levicovými názory. A jakmile se v médiích objeví konzervativní osobnost, je kritizována, napadána, očerňována a hanobena. Je mi blízký starý étos západní demokracie, podle něhož musí být stranická politika a tisk odděleny. Tak by to mělo být. Ale, vážení přátelé, například američtí demokraté se takovými pravidly vůbec neřídí. Jen si zkuste spočítat, kolik médií je ve službách Demokratické strany: CNN, The New York Times, seznam by mohl pokračovat až do noci. I republikáni mají samozřejmě spřátelená média, ale ta se s dominancí liberálů v médiích nemohou měřit. Můj přítel Tucker Carlson stojí osamocně a neochvějně. Jeho pořad má nejvyšší sledovanost. Co to znamená? Znamená to, že pořady jako ten jeho by měly být vysílány ve dne v noci – nebo, jak vy říkáte, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Naším cílem je obnovit mír, nikoli pokračovat ve válce, protože to je to, co je v našem národním zájmu. Maďarsko na prvním místě!

Pátý bod: odhalte záměry svého soupeře. Mediální podpora jako podmínka vítězství je nutná, ale nikoliv postačující. Musíme také prolomit tabu. Americkým přátelům to snad ani nemusím zdůrazňovat, protože kdo je větší bořitel tabu než prezident Donald Trump? Ale vždycky lze zvýšit laťku: musíme bořit nejen dnešní tabu, ale i tabu zítřka. Tady v Maďarsku odhalujeme, co levice připravuje, ještě než začne jednat. Nejprve to budou popírat, ale úspěch je o to sladší, když se ukáže, že jsme měli celou dobu pravdu. Jde například o problematiku LGBTQ propagandy zaměřené na děti. To je u nás stále ještě novinka, ale my už jsme ji potlačili. Vynesli jsme tuto otázku na veřejnost a uspořádali o ní referendum. Drtivá většina Maďarů tuto formu senzitivizace dětí odmítla. Tím, že jsme včas odhalili, co levice chystá, jsme ji zatlačili do defenzivy, a když naši iniciativu napadla, byla nakonec nucena přiznat skutečnou podstatu svého plánu. Dovolte mi znovu citovat generála Pattona: „Dobrý plán, násilně provedený

není, je lepší než dokonalý plán přišlý týden.“

Šestý bod: ekonomika, ekonomika, ekonomika. Všichni víme, že levice chce řídit ekonomiku podle abstraktních představ. To je pro pravici past. Nikdy se do ní nenechte chytit! Když jsme se dostali k moci, rozhodli jsme se, že musíme provadět pouze takovou hospodářskou politiku, která je prospěšná většině voličů. U nás v Maďarsku na to máme heslo: „I ti, kteří nás nevolili, se nakonec budou mít lépe.“ V tom jsme pravým opakem pokrokářů: i ti, kteří je volili, se nakonec mají hůře. V konečném důsledku lidé chtějí práci: lidé chtějí práci, ne ekonomické teorie. Lidé chtějí v životě udělat krok vpřed a lidé chtějí pro své děti lepší život, než jaký měli dosud. Pokud pravicová vláda není schopna toto všechno zajistit, je odsouzena k neúspěchu.

U nás v Maďarsku na to máme heslo: „I ti, kteří nás nevolili, se nakonec budou mít lépe.“ V tom jsme pravým opakem pokrokářů: i ti, kteří je volili, se nakonec mají hůře.

Náš sedmý bod: nenechte se zatlačit do extrému. Říkám to proto, že na pravici se čas od času vynoří extrémní konspirační teorie – stejně jako se na levici pravidelně vynořují extrémní utopie. Když se na to podíváme hlouběji, zjistíme, že ve skutečnosti lidé nechtějí ani jedno, ani druhé. Ale, milí přátelé, jaký je rozdíl mezi popíráním vědy ze strany extrémní pravice a popíráním biologie ze strany LGBTQ hnutí? Odpověď je jednoduchá: není v tom vůbec žádný rozdíl. Musíme odevzdávat císaři, co je císařovo, Bohu, co je Boží, a vědě, co je vědecké. Propagací konspiračních teorií můžeme získat obrovskou popularitu na internetových fórech – a opravdu na nich někdy něco pravdy je; ve skutečnosti si však odcizíme velkou část voličů, ocitneme se na okraji zájmu a nakonec prohrájeme.

Osmý bod: čtěte každý den. Jedna kniha denně odvrátí porážku. Víím, že to zní div-

ně. Sám nejsem akademik, ale faktem je, že žádný vynález zatím nepřekonal knihu jako prostředek k pochopení a zprostředkování myšlenek. Svět je stále složitější a my musíme věnovat čas pro jeho pochopení. Já si kupříkladu každý týden vyhradím jeden celý den na čtení. Čtení nám také pomáhá pochopit, co si myslí naši oponenti a v čem je jejich myšlení chybné. Pokud to víme, zbytek je pouhá technická práce. To vše pak musíme převést do jazyka každodenního konání a politické komunikace. Je pravda, že „spin doktor“ je užitečný živočišný druh; ale definování problému je něco, co musíme udělat my, jako politici.

Na šílené nápady progresivní levice můžeme ukázat jen tehdy, budeme-li mít média, která nám v tom pomohou.

Devátý bod: mějte víru. Nedostatek víry je nebezpečný. Pokud nevěříte, že dojde ke konečnému zúčtování a že se budete ze svých činů zodpovídat před Bohem, budete si myslet, že můžete udělat cokoli, co je ve vaší moci. Povzbudme tedy budoucí mladé konzervativní politiky, aby se angažovali s vírou. Zpočátku jsem to za prioritu nepovažoval, ale pochopil jsem, že pokud budeme věnovat čas své víře, úspěch se dostaví snáz. Poslancem parlamentu jsem již dvaatřicet let a začínám sedmnáctý rok ve funkci premiéra. Dbám na slova proroka Izajáše, který řekl: „Nebudete-li státi ve víře, neobstojíte!“ V politice, draží přátelé, to je zákon.

Desátý bod: najděte si přátele. Naši protivníci, pokrokoví liberálové a neomarxisté, jsou neomezeně jednotní: kryjí si navzájem záda. Naproti tomu my, konzervativci, jsme schopni se mezi sebou pohádat kvůli sebemenšímu problému. A pak se divíme, že nás naši protivníci zahnali do kouta. Ano, opravdu disponujeme intelektuální vyspělostí a záleží nám na intelektuálních nuancích. Ale pokud chceme v politice uspět, neměli bychom se nikdy dívat na to, v čem se neshodneme, ale hledat společné body.

Předplatné IVK

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Uvedu příklad. Vatikán je jedním z našich nejdůležitějších evropských spojenců. Je spojencem jako strážce křesťanských hodnot, v podpoře rodin, společně potvrzujeme, že otec je muž a matka je žena. Společně se zasazujeme o mír a o uprchlíky z Ukrajiny. V otázce nelegální migrace se však naše myšlení rozchází. Neměli bychom se dívat na otázky, o kterých můžeme vést ostré spory, ale hledat cesty, jak můžeme spolupracovat. Věřte mi, že pokud tak nečiníme, naši odpůrci nás budou lovit jednoho po druhém.

Jedenáctý bod: budujte společenství. V průběhu let jsem se také naučil, že bez fungujících spolků, klubů, společenství není konzervativního politického úspěchu. Čím méně je spolků, klubů a společenství, čím osamělejší jsou lidé, tím více voličů přechází k liberálům; a čím více je spolků, klubů a společenství, tím více hlasů dostáváme. Tak prosté to je. Nemusím vám to vysvětlovat: Spojené státy mají nejlépe fungující kluby, spolky a společenství na světě. To co musíme pochopit, je, že politická entita musí taková společenství zahrnovat.

A konečně dvanáctý bod: budujte instituce. K úspěšné politice člověk potřebuje instituce a instituty. Ať už se jedná o think-tanky, vzdělávací centra, workshopy pro talenty, instituty pro zahraniční vztahy, mládež-

nické organizace nebo cokoli jiného, měly by mít politický aspekt. Nezapomínejme: politici přicházejí a odcházejí, ale instituce s námi zůstávají po generace. Právě ony, instituce, mají schopnost politiku intelektuálně obnovovat. Nové nápady, nové myšlenky a nové lidi potřebujeme znovu a znovu. Pokud se vyčerpají, dojde nám munice a náš protivník nebude mít slitování a položí nás na lopatky.

Máme co do činění se stejnými typy lidí: bezejmennými, ideologicky vyškolenými byrokraty, kteří sedí ve Washingtonu DC a v Bruselu.

Vážený přítel, celý svět prochází obrovskými změnami. Je zvláštní, ale pravdivé, že ničivé ideologie fašismu a komunismu vznikly na Západě. Nikdy by nás nenapadlo, že by se komunisté mohli vrátit nejen z Východu, ale i ze Západu. Nyní vidíme, že pokrokáři ohrožují celou západní civilizaci a skutečně nebezpečí nehrozí zvenčí, ale zevnitř. Vy, drazí američtí přátelé, jste s tím konfrontováni ve Spojených státech, zatímco my v Evropské unii. Máme co do činění se stejnými typy lidí: bezejmennými, ideologicky vyškolenými byrokraty, kteří sedí ve Washingtonu DC a v Bruselu. Progresivní liberálové, neomarxisté opojení snem o „wokeness“, ti, které platí

George Soros, zastánci „otevřené společnosti“. Chtějí zrušit západní způsob života, který vy i my tolik milujeme: tedy to, za co bojovali vaši rodiče během druhé světové války a studené války a za co jsme bojovali my, když jsme vyháněli sovětské komunisty z Maďarska.

Musíme si vzít zpět instituce ve Washingtonu a Bruselu. Musíme v sobě navzájem najít přátele a spojence.

Moji přátelé, musíme se pustit do boje a v tomto boji můžeme uspět pouze tehdy, půjdeme-li do něj společně a organizovaně. Musíme si vzít zpět instituce ve Washingtonu a Bruselu. Musíme v sobě navzájem najít přátele a spojence. Musíme koordinovat pohyb našich vojsk, protože stojíme před velkou výzvou. Rozhodující bude rok 2024: vy budete mít prezidentské volby a volby do Kongresu a my volby do Evropského parlamentu. Tato dvě místa určí dvě fronty v bitvě, která se vede o západní civilizaci. Dnes nemáme v rukou ani jedno z nich. Přesto potřebujeme obě. Máme dva roky na přípravu. Maďarská lecke spočívá v tom, že neumíme dělat zázraky. Máme pouze práci. Musíme ji udělat. Tak tedy pojďme a udělejme to! Díky a hodně štěstí!

Cesta na konferenci konzervativců do Budapešti

Václav Klaus

Konference se rozbíhají po covidové (či spíše kovidistické) přestávce, přichází několik pozvánek týdně. Do Budapešti jsem jel přes Vídeň a setkal jsem se s organizátory každoročního lednového „Vídeňského“ kongresu. Oběd v jedné z nejstarších vídeňských restaurací nedaleko Judenplatz (v bývalém vídeňském židovském ghetu) je klasický – tenoučkový, ale veliký telecí Schnitzel. Před 100 lety to v té restauraci asi nevypadalo o moc jinak. Vídeň se drží.

Dálnice Vídeň-Budapešť je plná. Něco jako naše D1. V maďarské části byla více než 50 km dlouhá „Stau“, našťastí ve středu odpoledne v opačném směru než jsme jeli my. Už jsem nějak otupělý, desítky kilometrů „větrníků“ mne už nějak nechávají chladným. Daří se jim nás utopovat.

Budapešť vypadá dobře a živě. I ve středu večer je plná lidí, i v centru nejen turistů, což je tak rozdílné oproti Praze. Budapešťský hotel Kempinski je v lepším stavu než vídeňský Imperial, což říkám já, který Impe-

rial miluji. Slovenská provozní hotelu se se mnou fotí, musí to prý poslat mamince do Košic. Ostatně, náš velvyslanec v Maďarsku je také z Košic. Z krátké návštěvy mám dva hlavní zážitky – premiéra Orbána a konferenci konzervativců.

Viktor Orbán je ve formě a po dubnových volbách stále ještě jede na „vítězné vlně“.

Viktor Orbán je ve formě a po dubnových volbách stále ještě jede na „vítězné vlně“. Volby vyhrál po čtvrté za sebou (jednou už v roce 1998). Je jediným evropským politikem, který o své zemi uvažuje dlouhodobě. Ostatní čekají na příští volby. To znamená, že vidí jen čtyři roky dopředu. Orbán je zcela pragmatický, ač pravcový, „nechce řídit ekonomiku abstraktními pravidly“ (řekl v úvodním projevu na konferenci). Ceny rostou, tak klíčové ceny zastropuje. Na mou námitku, že se tím inflace Maďarsko zbavit nemůže, říká – postupně. Zmínil jsem svou nedávnou knížku o inflaci, dá si ji hned přeložit.

Odsuzuje ruskou agresi na Ukrajině, chce humanitárně pomoci, ale nechce zatáhnout Maďarsko do této „cizí války“. Nechce ohrozit bezpečnost Maďarska a jeho obyvatel. Má

v tom podporu svých spoluobčanů, mimo jiné proto, že má Maďarsko dlouhodobě problémy se svou menšinou na Ukrajině. (Ukrajinci, zdá se, brzdí nejen používání ruštiny na východě své země, ale i maďarštiny na západě Ukrajiny.) I tím je situace v Maďarsku jiná než u nás. Jeden z polských účastníků konference mi říkal, že je to u nich úplně opačně. V Polsku prý musí vláda brzdit „válkychtivost“ Poláků. Nevím, je to ale šéf jednoho velkého varšavského institutu, kde jsem byl loni na konferenci.

Orbán je zcela pragmatický, ač pravcový, „nechce řídit ekonomiku abstraktními pravidly“. Ceny rostou, tak klíčové ceny zastropuje. Na mou námitku, že se tím inflace Maďarsko zbavit nemůže, říká – postupně.

Poslouchal jsem Orbánův dlouhý projev (v úvodu mne zcela nadstandardně přivítal a tato jeho slova – celý odstavec – byla publikována v maďarských médiích), a pak jsme ještě spolu hodinu hovořili v jeho úřadu – na krásné terase s výhledem na město a Dunaj. Orbán říká – před třiceti lety jsme

porazili komunismus, teď jsme porazili liberalismus (myslí tím, progresivistický neomarxistický neoliberalismus). To Evropská unie samozřejmě slyšet nechce. Já to slyšet chci, ale přál bych si, aby to byla pravda, aby tato pravda přetrvala a aby to platilo nejen o Maďarsku.

Orbán má mnoho nepřátel.

Ve sportovním duchu to přijímá. Cituje Churchilla, že když má člověk nepřátele, potvrzuje to, že něco dělá dobře.

Orbán má mnoho nepřátel. Ve sportovním duchu to přijímá. Cituje Churchilla, že když má člověk nepřátele, potvrzuje to, že něco dělá dobře. Přesný citát neznám, ale Orbán to říkal velmi bojovně. Dodával – „it is time for fighters“ (nastal čas pro bojovníky).

Pár slov ke konferenci. Spolupřátelovali ji maďarské Center for Fundamental Rights a American Conservative Union. Desítky řečníků, stovky účastníků, video-pozdravy zejména z USA, ale i např. od Nigela Farage. Jeden z úvodních projevů byl i můj (český překlad v úvodu toho čísla Newsletteru, anglicky na www.klaus.cz).

Výmluvně jsou mezinadpisy jednotlivých částí konference:

- západní civilizace „under attack“;
- „in God we trust“;
- kulturní válka v médiích;
- konzervativní renesance;
- domov a bezpečnost.

Řečníci přátelé a vyznavači konzervatismu. Mezi nimi moji dlouholetí známí jako maďarská profesorka Mária Schmidt (před několika lety mi udělili cenu Sándora Petöfiho), Francesco Giubilei (římský vydavatel naší knihy „Stěhování národů“ v italštině), Tom Van Grieken (předseda vlámské Belang Party, která vydala tuto knihu ve vlámsčině), John Fund (novinář z americké National Review, který v roce 1997 vydal pro Cato Institute mou knihu „The Rebirth of Liberty in the Heart of Europe“) a řada dalších.

Říkal se tam pěkné věty, kterým v liberální západní Evropě a v post-trumpovské Americe není tleskáno. Je proto dobře, že znějí. Já jsem však přísný. Většina vystoupení – zejména těch amerických – byla v mých očích až příliš pouhou „kongresovou turistikou“. Chtěl bych něco vážnějšího. Američané nemohou jezdit do našich zemí s projevy, se kterými sem jezdili rok po pádu

komunismu. Nemohou mít „juniorní“ řečníky, kteří teprve nedávno ukončili college a teď nám s vážnou tváří říkají triviální věci. Ale to už ze mne mluví přílišná „seniorita“, mohu-li to nazvat takto neutrálně.

Chtěl bych něco vážnějšího.

Američané nemohou jezdit do našich zemí s projevy, se kterými sem jezdili rok po pádu komunismu.

Poslední dopoledne konference jsem měl dva neveselé telefonáty. Jeden z německé AfD, druhý z české SPD. Jestli bych se nemohl přimluvit, aby i je zvali na tyto konference. Pochopil jsem, že si to mocné německé politické – údajně pravice – strany nepřejí, ač tam zastoupeny nebyly. I to je, bohužel, součástí dnešního světa. Pak ale bude Evropa stále „under attack“.

Jinak v Budapešti vedro, 31 stupňů Celsia. Maďari a zejména Maďarky plážově oblečení, jen člověk – konzervativní člověk – má na konferenci o konzervatismu kravatu. Maďarský guláš a perkelt je skvělý, husí paštika také. Jen to tokajské víno je na mne trochu moc sladké.

23. 5. 2022

Automatismus mandatorních výdajů v čase dvouciferné inflace

Filip Šebesta

Institut Václava Klause

Už jsme si zvykli na to, že každý měsíc trháme rekordy. Jde však o nelichotivou disciplínu, o inflaci. V dubnu opět potvrdila, že dál roste, když dosáhla meziroční výše 14,2%, oproti březnu se pak cenová hladina zvýšila meziměsíčně o 1,8 %. Mimo-

chodem ten „zvyk“ v úvodní větě v podstatě implikuje něco, před čím všichni ekonomové varují – zabudování inflačních

Už jsme si zvykli na to, že každý měsíc trháme rekordy. Jde však o nelichotivou disciplínu, o inflaci.

očekávání, tedy přijetí reality neustále rostoucích cen jako něčeho, co zde v dohledné budoucnosti prostě bude pokračovat. Jde o sebenaplňující předpověď. Reakcí na očekávání inflace je uváděn do

pohybu mechanismus, který inflaci dále akceleruje.

O inflaci se trochu nesprávně jako o zdražování – deníky dokonce sestavují žebříčky toho, co zdražuje nejvíce – mluví prakticky denně a poměrně intenzivně. Řada lidí proto pochopitelně „inflačně očekává“, že tento trend bude skutečně dál pokračovat. Dubnové číslo tak málokoho překvapilo.

ČNB letos predikuje průměrné zvýšení cenové hladiny ve výši 13,1 % a s nadějí stále vyhlíží rok 2023, kdy by mělo dojít ke zlomení tohoto neblahého trendu

Nastal čas ukončit silácké řeči o válce

Českou republiku navštívil Bulharský prezident Radev. Prezident země, která má podobně jako Polsko zastavené dodávky plynu z Ruska. Dala by se od něj proto očekávat ostrá protiruská rétorika, která by při návštěvě naší země – v siláckých výrociích před všemi ostatními jasně vynikající – určitě padla na úrodnou půdu. Místo toho jsme ale slyšeli pragmaticky hovořícího politika, který si velmi dobře uvědomuje složitost situace i hluboký rozměr tragédie, jaká by jeho zemi potkala, kdyby si – k výpadku dodávek plynu – navíc ještě sama odhlasovala i konec ruské ropy, jak to chce vedení EU (a ukrajinský prezident Zelenský).

Prezident Radev již před několika dny u příležitosti slavnostního ceremoniálu svěcení vlajek bulharských bojových praporů v Sofii vyzval politiky své země, aby pečlivě vážili dopady svých slov a nerozdělovali společnost. Varoval, že posílání zbraní na Ukrajinu

je nebezpečný krok, který může zatáhnout Bulharsko do války. Řekl, že je povinností být solidární s oběťmi války, avšak že krvavá prolití vždy začíná siláckými výroky, pro které nemá být v Bulharsku místo. V závěru svého vystoupení před novináři zmínil i českého exprezidenta Václava Klause, který „rozhodně není žádným komunistou, natož proputinovským politikem. I on Západ kritizuje, že namísto jednání o míru převládá touha dovést tuto válku do vítězného konce, což ji na straně jedné prodlužuje, ale na straně druhé znamená ekonomickou likvidaci Evropy.“

Kez by se i naši vládní politici jednou naučili utlumit svou vášeň pro emotivní silácké výroky a o smrtelně vážných věcech hovořili racionálně, pragmaticky a s chladnou hlavou. Tak jako prezident Bulharska.

Glosa Petra Macinky, 11. 5. 2022

a inflace by měla, alespoň podle její aktuální prognózy (z 5. 5. 2022), klesnout ke 4,1 %. To je ale stále více než dvojnásobek deklarovaného inflačního cíle.

Uvolněná měnová politika minulých let je oprávněným terčem kritiky, stejně jako fiskální impuls – obří rozpočtové deficity covidových let. V tom prvním případě centrální banka v rámci svých možností již řadu měsíců vyvíjí značné úsilí, aby růst cenové hladiny zvrátila, a na každém zasedání své bankovní rady zvyšuje úrokové sazby. Otázkou zůstává, zda a jak se tato politika změní, potom co prezident Zeman jmenuje nejen nového guvernéra Aleše Michla, ale zejména také další členy bankovní rady. Teprve ti mohou změnit dosavadní poměr hlasů. Není žádným tajemstvím, že prezident s aktuální politikou růstu sazeb není komfortní. Monetární politika se tedy růst cenové hladiny brzdit evidentně snaží. A můžeme samozřejmě diskutovat o tom, zda to dělá správně, v dostatečné míře a správnými nástroji, ale její politika míří, alespoň prozatím, zřejmým směrem.

Uvolněná měnová politika minulých let je oprávněným terčem kritiky, stejně jako fiskální impuls – obří rozpočtové deficity covidových let.

O rozpočtové politice však to stejné v žádném případě říci nelze. Zatímco v opozičních lavicích se nynější vládní strany proti stylu Andreje Babiše ostře vymezovaly, obviňovaly jej z předvolebního populismu, nakupování hlasu důchodců a dalších voličských skupin atd., z vládní praxe posledních dní se spíše zdá, jakoby se v Babišových rozpočtových praktikách Fialova vláda zhlédla. Maláčovou pětikoaliční vlády se nepřekvapivě stal ministr Jurečka. Byli jsme tak jednak svědky reinkarnace rouškovného v podobě pětitisícové dávky pro

podivně definovanou skupinu obyvatel a s novým číslem inflace nás nyní čeká také další mimořádná valorizace důchodů.

Politici jsou zde od toho, aby politicky rozhodovali, nikoli aby za ně rozhodovali „odborníci“, zákony, nebo technokratické mechanismy.

Zákony je totiž možné měnit.

A i o zákonné valorizaci důchodů se dá diskutovat.

Valorizace je automatická, daná zákonem. Jde o jeden z mandatorních výdajů, vlastně co do rozsahu o nejvýznamnější mandatorní výdaj vůbec. Důchodci patří do skupiny osob s fixními příjmy, které jsou rostoucími cenami postiženi nejcitelněji, nemohou jednat o výši svého příjmu, tak jako se to teoreticky nabízí zaměstnancům a těm, kdo stanovují ceny své produkce. Tento automatismus zvyšování důchodů politikům velmi vyhovuje, mohou se vymlouvat na zákon, nemusí nést žádné politické náklady. Ti kdo chtějí zvyšovat, mohou říci, že oni za prohloubení schodku neunesou odpovědnost, těm, kdo by teoreticky zvyšování brzdili, poskytuje zákonnost výmluvu rovněž. V tom je ona nebezpečnost mandatorních výdajů každoročně skloňovaných při schvalování nového rozpočtu.

Důchody se podle MPSV mají zvýšit letos v průměru o 2 500 korun. Průměrný důchod by měl v tomto roce po valorizaci činit 18 000 korun, to je meziroční nárůst o 16,7 %, tedy ještě o 3,6 procentního bodu víc, než kolik má podle predikcí ČNB činit letošní inflace. Důchodci si tak polepší reálně, nikoli jen nominálně. Při loňské průměrné inflaci ve výši 3,8 % činil, to ještě vládl Babiš, růst průměrného důchodu meziročně 6,5 %, tedy opět, 2,7 p. b. nad inflací. Seniori tak již do letošního roku vstu-

povali s vyšším „základem“, od něž se letošní valorizační procenta odvíjí. S trochou nadsázky se dá říci, že žádné jiné skupině obyvatel nejsou inflační očekávání zabudována tak intenzivně jako právě seniorům, když jejich příjmy minimálně v posledních dvou letech, na rozdíl od řady zaměstnanců a podnikatelů, rostly nejen ve svém nominálním ale také reálném vyjádření, tedy i po očištění od inflace. Jedině v případě seniorů obavy ze zabudování inflačních očekávání tolik zdůrazňované u ekonomicky aktivní populace jakoby neplatily.

Automatismus těchto i jiných mandatorních výdajů a jejich zvyšování v prostředí dvouciferné inflace, navíc s mlhavými prognózami do budoucnosti, nelze jen tak automaticky přijímat.

Politici jsou zde od toho, aby politicky rozhodovali, nikoli aby za ně rozhodovali „odborníci“, zákony, nebo technokratické mechanismy. Zákony je totiž možné měnit. A i o zákonné valorizaci důchodů se dá diskutovat. Kdy jindy než v situaci bezprecedentní inflace se má všemi způsobem vláda snažit o co nejmenší fiskální impuls, o co nejnižší deficit (když už ne vyrovnaný rozpočet). Politicky je tato valorizace pochopitelná, mělo by k ní dojít v září, tedy před komunálními a senátními volbami. Cokoli jiného by bylo pro vládu mimořádně nepopulární a neslo by s sebou obrovské politické náklady. Ale ani tak nelze automatismus těchto i jiných mandatorních výdajů a jejich zvyšování v prostředí dvouciferné inflace, navíc s mlhavými prognózami do budoucnosti, jen tak automaticky přijímat. Slova o Babišově populismu pak ve světle tohoto vývoje zní poněkud nepatřičně.

12. 5. 2022

NOVINKA

Václav Klaus a kolektiv: Válka na Ukrajině

Válka na Ukrajině zásadně změnila situaci nejen v této těžce zkoušené zemi, ale i v Evropě a ve světě. Dnes již můžeme oprávněně říci, že zásadně změnila i situaci v České republice.

Tragický vývoj naplnil naše varování, že přetahovaná o Ukrajinu v minulých letech byla velmi nebezpečnou hrou, že bylo nezodpovědné Ukrajincům slibovat vstup do západních organizací, který Západ není ve skutečnosti připraven uskutečnit, zatímco Rusko zuřivě signalizovalo červené čáry a hrozilo odvetou. Ta nejhorší naše očekávání se bohužel naplnila.

To, co se na Ukrajině dnes děje, je tragédií pro tuto zemi, ale i pro Rusko a celý region a jeho obyvatele. Je pouze na odpovědnosti a realismu politiků a jejich schopnosti vzít si z dnešní lekce si správné ponaučení. Tomu se snažíme napomoci i touto knihou.

Válka na Ukrajině: předběžná zpráva. Václav Klaus a kol., Praha, Institut Václava Klause 2022, ISBN 978-80-7542-084-8.

120 stran, 150 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

